

bijna in alle andere opzichten de twee religies dezelfde zijn.

Uit dit alles blijkt dat Hall Caine het wesen van de Christelijke religie niet kent, en de kracht van den Islam idealiseert. Belangrijker is echter hetgeen hij omtrent het Madhisme mededeelt. „De heilige man“, waarvan de jonge Engelschman sprak, was waarschijnlijk slechts een bedrieger, gelijk er velen in Soedan gevonden worden, die speculeren op de bijgeloovigheid van het volk. Maar er zijn andere heilige mensen, die, al zijn zij ongelukkig, door middel van reflectie de groote gedachten voortbrengen, die een geheele natie bestelen. Mohammed Ahmed, de Mahdi, was zulk een persoon. Hall Caine werd niet naar Karthoem getrokken door liefde voor de nagedachtenis van Gordon, maar hij hoopte daar wat meer te hooren omtrent den wonderen man die in tien jaar tien miljoen menschen wist los te maken van den Khalif, en die deze lieden zoo wist te overtuigen van zijn Goddelijkheid, dat zij met blijdschap in den dood gingen om hem te verdedigen. Dat scheen hem een van de grootste verschijnselen die de geschiedenis van den laatste tijd vertoont. Wat man was Mohammed Ahmed? Was hij, gelijk wij in het Westen geloofden, niet anders dan een lawaaimakende bedrieger, een begeerte tyran, een fantastische huichelaar?

Hall Caine leerde veel omtrent het Madhisme van den Sirdar Reginald Wingate, maar ging er zelf ook op uit om er meer van te weten. Hij deed vele reizen, om met menschen te spreken die den Mahdi gekend en onder hem gediend hadden, en kwam tot de overtuiging, dat de voorstelling die men zich gewoonlijk van hem maakt, zoowel juist als valsch. De man was op het laatst van zijn leven gelijk men hem zich had voorgesteld, maar in het begin van zijn loopbaan, in de jaren waarin hij propaganda had gemaakt, vertoonde hij een geheel ander beeld. Hall Caine geeft dan geen lang relaas van Mohammed Ahmed's ontkenning aan zijn ideaal, maar wijst er alleen op dat hij in het eerst in alle oprechtheid optrad als een hervormer van het Mahomedanisme, die protesteerde tegen al het bederf dat er in zijn religie gesloten was. Zoo kwam hij in botsing met de „heilige wet“, welke zich tegen alle verandering en tegen alle pogingen tot verbetering verzet, en daardoor kwam hij ook in conflict met die klassen, die van het ingesloten kwaad leefden. Het einde was, dat men hem beschouwde als een vogelvrij verklaard, dat men samensweringen maakte om hem in politieke strikken te vangen, om hem te kunnen beschuldigen dat hij een opstandeling was tegen den wettigen soeverein van het land, om daardoor van hem en van zijn beweging tot reformatie af te komen.

Doch Mohammed Ahmed ontwaam zoo dikwijls en zoo wonderlijk aan de hem geleide lagen, dat zijn vrienden het er voor gingen houden, dat hij door Goddelijke macht beschermd werd. Dit was het begin van het einde. Toen kwam de duivel, in den persoon van Abdullah, die hem inlusterde, dat hij zelfs Goddelijk was. Hem stellende op den hoogten berg van zijn in geestvervoering gebrachte ziel, toonde de duivel hem al de koninkrijken der Arabische wereld, en ziede hem dat deze alle hem zouden toebehooren, als hij slechts wilde verklaren dat hij de Mahdi, de Messias was, om de wereld van de boosdoeners op hooge plaatsen, die haar in ellende en sonde dompelen, te verlossen.

Deze verzoeking was veel vreeslijker dan men zich in het Westen kan voorstellen. Om haar te verstaan moet men weten, wat de overlevering der Arabieren geleerd heeft omtrent het Koninkrijk der hemelen dat komen zal, omtrent den door God aangewezen profet die daarvoor zal komen, en van de gebeurtenissen, die aan diens komst zullen voorafgaan. Men zou dan ook iets moeten weten van een soort van nieuwe Theologie, die in het hart van de woestijn honderden jaren geleden geleid heeft, welke leert, dat de Godheid in alles is, in het bijzonder in het hart van den mensch, en dat elke ziel een sprank is van den Almachtigen, en dat er niets onder het kleed is als God. De Muslamaansche secte die dit stelsel aanvaardt, wordt tegenwoordig de „orde van de eenheid van het heil“ genoemd, en het is zoo goed als zeker, dat Mohammed Ahmed tot haar behoort. Indien alle menschen iets van het Goddelijke bezaten, zoo kon de een er meer van hebben dan de ander. Daarom konden sommigen heiligen zijn, kinderen Gods, booschappers van den Almachtigen. Een van zulke booschappers werd door alle goede Muslamaanen verwacht; zij bidden er om. Hij zal komen om de wereld te verlossen van sonde en ellende, Mohammed Ahmed bezweek in de verzoeking en verklaarde, dat hij de Mahdi was. Wat daarna gebeurde, is ieder bekend. Hij die eerst in oprechtheid het Islamisme wilde hervormen, werd een politieke despoot, die zich zelve recht, die duizenden als slachtoffers voor zijn boosce aspiraties deed vallen en die stierf toen hij zijn grootste succes had behaald, nadat hij Gordon gedood en de Engelschen uit Soedan had verdreven. Zijn opvolger werd tengevolge van den slag van Oudurnan, waar het bloed van zoovele duizenden Darwischen vergoten is, van het tooneel afgevoerd.

Maar het Madhisme is wel onderdrukt, doch niet dood.

Voor Kinderen.

DE BLINDE KUNSTENAAR.

VI (Slot).

TOT EEN DOEL.

De heer vervolgde zijn weg, doch na eenige oogenblikken keerde hij terug, en vroeg aan den winkelier waar Joseph woonde. Dat werd hem beduidend en de heer begaf zich daarop naar het aangewezen huis.

Hij vond er oom, die druk in de besigheden en niet weinig verbaasd was, toen een deftig heer zoo belangstellend naar den blinden neef kwam vragen, en opletend luisterde naar al wat hem omtrent blinden Joseph werd medegedeeld.

„En wat denkt ge nu wel van den jongen te maken?“ vroeg de heer eindelijk.

„Wat weet ik niet, mijnheer?“ zei oom. „Wat zal men met een blinde beginnen? Toch zou ik hem niet graag zoo zien opgroeien, dat hij zijn leven lang anderen tot last was. Ik heb in der tijd de zorg voor hem op mij genomen, omdat ik niet wilde dat hij van de armen zou worden grootgebracht. En liefst zag ik, dat hij mettertijd zich zelf kan helpen.“

„De Heere God zal er mij, hoop ik, den weg toe wijzen.“

„Juist zoo!“ sprak de bezoeker, „en ik geloof dat die weg eigenlijk al aangewezen is. De jongen heeft blijkbaar lust tot muziek en 't beste zou zijn hem daarin zoover te brengen, dat hij zijn eigen brood kan verdienen.“

„Zeker, mijnheer, maar eer hij zoover is, moet hij veel leeren, en dat kost geld. En dat heb ik niet. Ik heb tot nog toe mijn neef onderhouden, maar veel meer kan ik ook al niet doen.“

„Nu“ zei de heer „dan wil ik zien wat ik doen kan. Ik heb van Joseph dikwijls gehoord, en weet ook wat onlangs in de kerk is voorgevallen. Maar ik had den jongen nooit gezien. Het trof mij zooals hij daar loopt, blind en hulpbehoevend en toch vroolijk en wel. Als ik mijn doel bereik, moet ge meer van mij.“

Dit laatste gebeurde nog spoediger dan oom, die aan Joseph niets van het bezoek had gezegd, had durven hopen.

De heer, een geneesheer te Carlsruhe en een man die God vreesde en zijn naaste liefhad, deed in de zaak wat hij kon, en met spoed. Zelf was hij niet rijk en kon niet zooveel doen voor anderen als hij wel wilde. Doch hij bezat vele bekenden en vrienden, en tot deren richte hij zich nu, vertelde hun van blinden Joseph en vroeg hun hem te helpen om iets voor den knaap te doen. Meer dan een verklaarde zich hiertoe bereid. Zelfs de deken der stad deed mee.

En zoo kon dan de vriendelijke geneesheer reeds enkele weken na zijn eerste bezoek een tweede aan oom brengen, en tegelijk het hengele bericht, dat voor Joseph's opleiding zooveel mogelijk zou worden gezorgd. Men wist een zeer bekwaam muziekmeester en zou hem voorstellen den blinden knaap zoo mogelijk in het orgelspel te bekwaamen; het geld daarvoor was bijeen.

Dat oom niet weinig verblijd was, begrijpt ge. Zoo was dan voor zijn neef een toekomst geopend. Hij bedankte den vriendelijken heer recht hartelijk, en stemde gaarne toe, toen deze vroeg, of hij nu Joseph zelf ook eens kon spreken, die tot nog toe van al de schoone plannen niets wist. „Zou echter blijken dat, hoe goed menschen het ook bedoelen en hoe wijs zij meenen het overlegd te hebben, toch hun berekeningen kunnen missen en het ten slotte de Heere is die den wil leidt en de daad bepaalt.“

Toen de geneesheer voor den blinden knaap zat, gevoelde hij weer hetzelfde innig medelijden in zich opkomen als eerst. „T deed hem goed een blijde boodschap te kunnen brengen. Hij vertelde Joseph wat hij van hem gehoord had, welk plan er nu gemaakt was, en vroeg ten slotte of hij dat nu niet heerlijk vond. Reeds zeer spoedig konden de lessen beginnen.

Het viel den goeden dokter wel een weinig of misschien zelfs zeer veel tegen, dat Joseph nu niet juist een bepaald bij gesicht zette, maar scheen te aarzelen eer hij antwoordde. Eindelijk sprak de blinde.

„Zou het niet veel te moeilijk voor mij zijn, mijnheer? Ik heb bijna niets op school kunnen leeren, omdat ik blind ben, zooals u ziet. Misschien zou het bij den muziekmeester niet zoo gaan.“

„Daar hebben we ook aan gedacht“, antwoordde de bezoeker vriendelijk. „Maar ik geloof niet, dat het een bezwaar is dat men niet overkomen kan. Immers er zijn een aantal blinden die het tamelijk ver hebben gebracht in de muziek, en je hebt immers ook zonder hulp op de harmonica leeren spelen en kunt ook op het orgel al wat terecht; dat is immers zoo?“

„Ja mijnheer“, antwoordde Joseph, blijkbaar verlegen, „maar ik vrees toch, dat het zoo niet gaan zal.“

„Zou! Zou je dan wat anders willen?“

Joseph zweeg.

„Nu, zeg het maar.“

„Och, mijnheer, zei Joseph, „ik zou zoo graag zelf orgels maken, als ik dat leeren kon. Zou dat gaan, denkt u?“

Op die vraag was de goede dokter niet veracht. „Was hem dan ook onmogelijk er antwoord op te geven. Hij zei echter vriendelijk:

„Ik zal er eens over denken. We zullen zien. 't Kan de weg des Heeren zijn.“

...

Zoo bleek het later ook te wesen.

Toen de geneesheer aan zijn vrienden vroeg, hoe nu te handelen, lieten zij dat gaarne aan zijn wijsheid over. 't Was gelukkig dat hij geleerd had die bij den Heere te roeken. Er werd nog eens met Joseph gesproken, kundige menschen werden geraadpleegd, en ten slotte besloten te beproeven, of de wensch van den knaap uitvoerbaar zou zijn.

Na een jaar was dat beslist.

Joseph werd in de leer gedaan bij een zeer kaap orgelmaker, die voor de moeite welke hij moest nemen, om zulk een blinden leerling te onderwijzen behoorlijk werd betaald, maar ook zijn niet lichte taak met groote liefde en met geduld verrichtte. Zelden had hij snik een opletterden, ijverigen leerling gehad als Joseph, die nu niet meer bij oom maar bij zijn leermeester inwoonde. 't Bleek weldra, dat de knaap, schoon blind, in het vak grooter vorderingen maakte dan menig ziende in zijn geval. Zijn weldoeners beleefden er genoeg van, en lieten hem gaarne zich verder bekwaamen.

Joseph Sroog is een der meest vernaarde orgelmakers van Engeland geworden. Mettertijd verdiende hij veel geld, doch hij bleef nederig, ijverig in al zijn doen. In 's Heeren weg was hij wonderlijk geleid. En nog heden ten dage begeleidt menig orgel, door hem gebouwd, het gezang der Gemeente, die den naam des Heeren prijst. Hij die gaven en krachten schenkt — maar ook wil, dat wij ze besteden hem ter eer.

Gereformeerde gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Weesp, R. Hamming, te Zaamslag. — Beetsma, J. C. Aalders, te 's Gravesande. — Rainsdonskveer, E. Zwiers, te Willemstad. — Westmaas, H. Meulink, te Meliskerke.

AANGENOMEN: Delft, L. Kuiper, te Enkhuizen. — Bedankt: Uithuizermeeden, J. H. Koers, te IJmuiden. — Heerenveen, R. W. Huizing, te Koudekerk (Z.H.). — De Leek (Gron.), B. Roorda, te IJdenhuizen.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Kapelle bij Goes, J. D. Smidt, te Oudenhoorn. — Veenwouden (Fr.), B. H. Gust, te Markelo. — Bleiswijk, E. Warmolt, te IJthausa. — Moerkapelle, S. van Dorp, te Zegveld. — Boleward (toez.), J. L. N. Zillinger, Molenaar, te Abbekerk. — Doeveren, Poederloren en Loovestein, C. L. Quere, cand. te Westmaas. — Ter Heijde (Z.H.), en Ooteland, J. G. Woelderink, cand. te Hasselt. — AANGENOMEN: Venhuizen, W. A. F. van Dijk, te Schalkum. — Groot-Ammer, W. Zijlstra, te Bruchem. — Zeist, F. Ch. Geertling, te IJoure.

BEDEANKT: Oostvoorne (toez.), K. Nobel, te Kedingen. — Woudsend, J. P. van Dijk, te Nijega. — Wijbe (O.), H. H. Bruchersma, te Noorddijk. — Ootgensplaat, H. H. v. Amelide, te Schip-luiden. — Hoevelaken, J. P. Pauwe, te Bennekom.

Advertentien.

Heden overleed tot onze diepe droefheid onze innig geliefde Vader, Behuwdvader, Grootvader en Zwager, de Heer

GIJSBERT DE LEEUW,
Directeur der Utrechtse Bankvereeniging,
in den ouderdom van ruim 64 jaren.

Barne, Dr. G. DE LEEUW.
M. DE LEEUW—WOERTS
en Kinderen.

F. W. DE LEEUW.
ANTON M. DE LEEUW.
W. C. DE LEEUW—LUCKHAUS
en Kinderen.

Utrecht, A. J. G. DE LEEUW.
J. E. J. DE LEEUW.
S. F. DE LEEUW.
D. W. DE LEEUW.
J. E. J. TELEN SPEELMAN.

Utrecht, 7 September 1909.
Bays Ballotstraat 1a.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Vrije Universiteit.

De lessen voor den nieuwen cursus zullen zoo de Heere wil geopend worden, **Woensdag 23 September a. s.**, des namiddags te 3 ure met een toespraak van den p. rector **Prof. Dr. J. WOLTER**. Voor de inschrijving als student zal geëigendheid bestaan **Woensdag 23 September a. s.**, des voormiddags 10 uur in het Universiteitsgebouw.

W. GEESINK.
h. t. Rector.

Vereeniging tot Christelijk Hulpbetoon
aan Tuberculoselijders.

Uitbreiding Sanatorium

„Sonnevanck“ te Harderwijk.

De 4 % Geldleening tot dekking der bouwkosten van het Hoofgebouw is nog niet geheel geplaatst.

Obligatiën groot / 500 en / 100 welke coupons betaalbaar zijn bij de Twentsche Bankvereeniging te Amsterdam, zijn dagelijks verkrijgbaar bij den Penningmeester den heer J. DE LANGE, te Nijkerk.

RHEUMATISCHE LIJDERS!

Wilt zij werkelijk met Gods hulpe genezen worden? Gelieve dan postwiel te zenden ad 10 ots. of 2 postzegels a 5 cts. per brief aan 't Bureau „Onze Reiziger“ No. 105 te Sneek.

DE LELIE

VAN ONS

VORSTENHUIS

Tweede (oudkoop) drink.

Eerstzins verschijnt van dit werk de eerste aflevering, 1 October de 22 en vervolgens wekelijks een nieuwe. Dertien afleveringen à 15 cents (bij teekening).

Vraagt preef-aflevering, met prospectus bij een Boekhandelaar.

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND“.

Maildienst tusschen
Amsterdam en Nederlandsch-Indië,
IN VERBINDING MET DE DIENSTEN DER
Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
via GENUA, SABANG en SINGAPORE.

van Amsterdam	van Genua	te P. Said (Poeloe Weh)	te Sabang	te Singapore	te Batavia
*Koning Willem II. 4 Sept.	16 Sept.	21 Sept.	5 Oct.	8 Oct.	10 Oct.
*Koningin Wilhelmina 18 30	5 Oct.	20	23	25	
*Grotius 2 Oct.	14 Oct.	19	3 Nov.	6 Nov.	8 Nov.
*Koning Willem III. 16	28	2 Nov.	17	20	22
*Oranje 30	11 Nov.	16	1 Dec.	4 Dec.	6 Dec.
*Rembrandt 13 Nov.	25	30	15	18	20
*Koning Willem I. 27	9 Dec.	14 Dec.	29	1 Jan. '10	3 Jan. '09
*Vondel 11 Dec.	23	28	12 Jan. '10	15	17

Deze mailboten hebben zoowel op de uit- als thuisreis te Sabang onmiddellijke aansluiting op Dell en Padang met de booten der Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

EXTRA AFVAARTEN:

Naar JAVA en naar MACASSAR (eventueel met overlading).

11 September *Ambon, Kapt. G. P. BAUM.
Laadt voor Sabang, (Oleh-leh) en Singapore direct.
25 September *Madura, Kapt. G. BOTJE.
Laadt voor Sabang, (Oleh-leh) en Padang direct.
9 October *Sumatra, Kapt. H. G. J. VILKENS.
Laadt voor Sabang, (Oleh-leh) en Singapore direct.
23 October *Celebes, Kapt. R. KOOPS.
Laadt voor Sabang, (Oleh-leh) en Padang direct.

Adres voor LADING en PAKKETTEN:
te AMSTERDAM: VRACHTBUREAU STOOMVAART-MATSCHAPPIJ „NEDERLAND“ (Handelskade);
te ROTTERDAM: HUDIG & VEDER voor de schepen gemerkt +, KUYPER, VAN DAM & SMEER voor de gemerkt *.

Adres voor PASSAGE: Afdeling Passagiersdienst, Prins Hendrikade 159 te Amsterdam en bij de Agenten.
N. B. De vaarbeurten der schepen kunnen gewijzigd worden.

LEVENSVZERZEKERING

de Nederlanden van 1845

BRAND - - VERZEKERING
INBRAAK
DEN HAAG (vroeger Zutphen). Directie HENNY.
KAPITAAL / 4.000.000.00
RESERVEFONDS ruim / 1.374.000.00

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN

Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60.
Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17.
HILVERSUM, Langestraat 65.
HAARLEM, Kruisweg 69.
ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor.
DORDRECHT, Wolwevershaven 23.

Belasten zich met de uitvoering van EFFECTENORDERS
Nemen en geven GELDEN op PROLONGATIE.
Sluiten BELEENINGEN.
Ontvangen GELDEN à DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentekoers.
Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPECIEN.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland.

Gevestigd te GRONINGEN.
Telefoon Intercommunale No. 674.

Maatschappelijk Kapitaal / 1,000,000.

Uitstaand bedrag aan Hypotheken op 31 December 1908, / 2,556,762.50.

aan Pandbrieven / 2,512,950.—

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABRIS, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAAL, VAN STOUTWEGEN, H. LUKING, Mr. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK.

Raad van Toezicht: Jons, TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE, M. UBBENS.

Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven.

koers 99 %, in stukken van / 1000.—, / 500.—, / 100.— en / 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te Amsterdam de H.H.: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Prinsengracht 63, te Rotterdam de heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie:

M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

LUXETTE, NIEUWSTE BRILLEN

voor veraf en lezen te zamen.

Unalutend bij:

DIRK HÜTTER, Opticien,

Tel. 8829. :: 12 Taksteeg 12, Amsterdam.

Stichtsche Wijnhandel.

ZEIST.

(Uitsluitend)

Avondmaalswijn.

R. C. VERWEIJCK,

Vragenboekje op de Kieswet

TEN DIENSTE DER KIEZERS;

met volledige opgave van districten, tabellen, enz.

— 4e DRUK —

bevatende de wijzigingen in 1900 aangebracht, de staten, tabellen, enz.

Prijs f 0.25.

Amsterdam. W. KIRCHNER.

Het Tijdperk van Holland's Opkomst en Bloei.

Een prachtig Gedenkboek van Nederland's Glorie voor den spotprijs van / 150.

De Geschiedenis der Laatste 250 Jaren, of Nederland's Heldendaden te land en ter Zee, verhaald door P. Verger.

Groot Prachtig Boekwerk, versiert met vele Platen, vroeger / 6.— nu voor / 150, in Prachtb. voor / 2.—

Het is een boek, waarin de oorlogen en onafhankelijk volkbestaan meesterlijk zijn beschreven, elke bladzijde getuigt er van.

Voor jong en voor oud is lezen in dit werk een waar genot.

Verkrijgbaar bij D. BOLLE, BAZAAR van Goedkope Boeken, Hang 98 te Rotterdam.

FRANCO aan ontvangst van Postwissel van slechts / 150 of / 2.—, waarop middelen: Glorie Prachtwerk.

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...